

binnenkijken.

LANG, SMAL EN RUIMTELIJK

Jaosmet was net afgestudeerd en klaar om in een buitenlands architectenbureau aan de slag te gaan, toen een vruchtbare tip de koers van zijn plannen wijzigde en hem definitief in Sint-Niklaas deed landen. Net geen tien jaar lang verbouwde hij een leegstaand magazijn tot woonruimte en kantoor.

tekst SOPHIE PYCKE beeld LUC ROYMANS

Een koepel van 6 vierkante meter trekt royaal veel licht binnen in de smalle rijwoning.

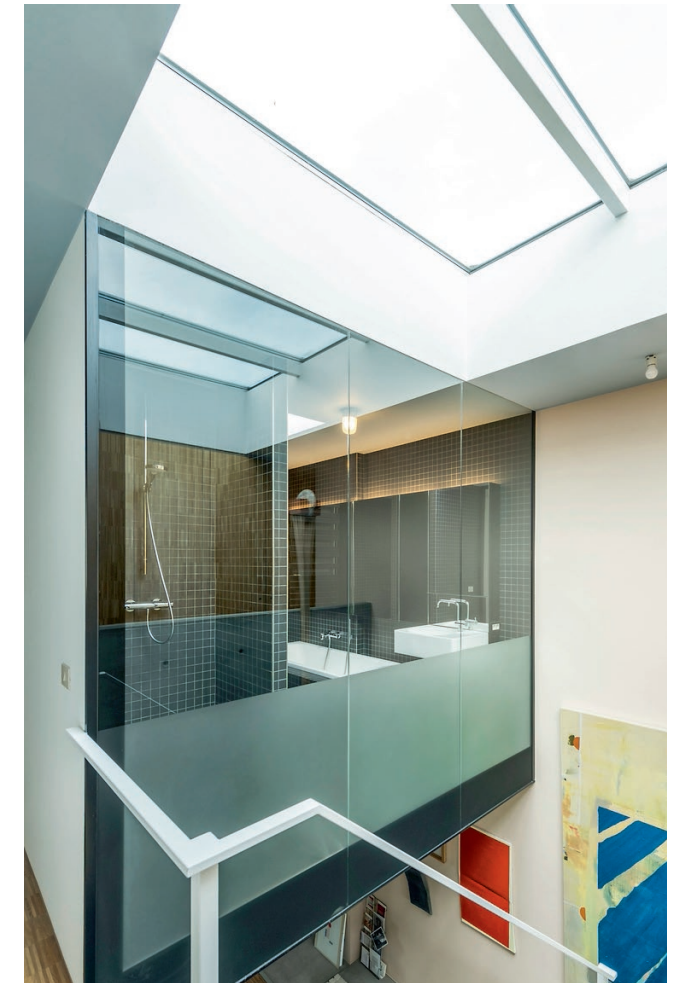

Beton en parket zijn de enige dominante materialen. Ook in de keuken ligt parket. 'Tijdloos materiaal mag verouderen en patine krijgen.'

binnenkijken.

Als hun bordercollië beweging nodig heeft, gaan Jao (links) en zijn vriend Jeroen wandelen in het parkje in de buurt. Een tuin missen ze niet.

De betonnen trap fungeert als centraal element in de 'promenade architecturale'.

Op het gelijkvloers zorgen drie patio's voor lichtrijke rustpunten.

Een Sint-Niklase glazenier bouwde rond 1940 het eerste stuk van zijn magazijn. In de jaren 70 en 90 volgden nog twee delen. Toen Jao Smet als pas afgestudeerde architect vernam dat het pand van 4,5 meter breed en 68 meter lang al een hele tijd te koop stond, bood hij één vijfde van de vraagprijs. Hij had beet en vormde het magazijn om tot een rijwoning met architectenkantoor. Samen met zijn vader, een aannemer, zou hij het pand in fases verbouwen. Het volledige verbouwproces heeft maar liefst negen jaar in beslag genomen. “Ik had geen geld om alles in één keer af te werken. Elk weekend, elke feestdag en elke vakantie hebben mijn vader en ik verbouwd. Het vroeg doorzettingsvermogen, ja”, lacht Jao. “Ik wou geen compromissen. Deze woning moest exact worden wat ik voor ogen had. Mijn bureau kreeg voorrang. Daarna gaf ik mezelf alle tijd van de wereld.”

De gevel van de rijwoning spiegelt de art-deco-woning aan de overzijde van de straat: een bakstenen gebouw met zwarte tegels en een hoog en smal venster dat de traphal van licht voorziet. “Het zwarte plaatmateriaal onder aan mijn woning is een verwijzing naar die tegeltjes”, legt hij uit. “Net als het hoge, smalle venster dat zich recht tegenover een leegte in de straat bevindt, zodat bij valavond zonlicht tot diep in de woning valt, in de winter zelfs tot op de achtergevel.”

PROMENADE ARCHITECTURALE

Door middel van patio's en lichtkoepels trok de architect licht binnen in de lange ruimte. Vides verbinden het gelijkvloers, waar het architectenbureau is, met de verdieping erboven, de leefruimte. Om te bespa-

ren, werd de oude betonnen vloer uitgebroken en vermengd met nieuw beton. Bakstenen van afgebroken muren werden hergebruikt. Op het gelijkvloers loopt een betonnen tegelvloer de volledige 68 meter door. Ingedeeld in segmenten volgen ontvangstruimte, bib, kantoor en maquettekamer elkaar op. “Ik wou altijd de dimensies van het pand blijven voelen, maar het moest ook een heuse *promenade architecturale* worden, een ruimtelijke ontdekkings-tocht. Altijd blijft de straat zichtbaar, zelfs vanuit de werkruimte. Die link met de buitenwereld vind ik belangrijk, vooral wanneer ik 's avonds in mijn eentje zit te tekenen.”

De betonnen trap is niet weggestoken of puur functioneel, maar verheven tot centraal element. Een koepel van 6 vierkante meter trekt licht tot diep in de woning. De lichtinval varieert naargelang de uren en de seizoenen: soms neutraal, soms dramatisch. Eenvoudige armaturen in het plafond zorgen voor een amalgaam aan lichtpuntjes. Zichtbeton en parket zijn de enige dominante materialen. Het betonnen keukenblad en de zitbank aan het raam mengden en goten vader en zoon eigenhandig. “Veel mensen steigeren bij het idee van parket in de keuken, maar een keramische parkettegel vind ik dan weer onbegrijpelijk. Tijdloos materiaal mag verouderen en patine krijgen.”

Jao kiest voor zo weinig mogelijk franjes. Zo moet een keukenblad functioneel zijn. Je moet er al eens

'IK WOU GEEN COMPROMISSEN. DEZE WONING MOEST EXACT WORDEN WAT IK VOOR OGEN HAD'

ARCHITECT/BEWONER JAO SMET

De gangen zijn iets breder, zodat er ook plaats is voor boekenrekken.

een stevige kookpot op kunnen neerzetten. “Materiaal, ruimte en licht zijn de elementen waarmee een architect speelt. Door die elementen op scherp te stellen, kan ik resoluut voor de essentie kiezen, en voor functionaliteit. Dat is ook de reden waarom ik alle gangen breder heb gemaakt. Ook beneden zijn de doorgangen royaal, zodat je ze kan gebruiken om kunst te kijken of boekenrekken aan de muur te hangen. Gangen hoeven geen verloren ruimte te zijn.”

Aan de muren hangen kleine, kleurrijke werkjes, die complementair zijn met het strakke beton en de designmeubelen die even neutraal als iconisch zijn. “Die liefde voor mooie dingen heb ik van thuis uit meegekregen. Mijn ouders hebben nooit wegwerpmeubelen in huis genomen. Hun Harry Bertoia-stoel staat hier beneden”, wijst Jao. “Ze kochten hem met hun eerste loon, toen ze net samenwoonden. De Eames kocht ik met mijn eerste loonbriefje. Stelselmatig heb ik daar andere klassiekers aan toegevoegd. Dat organische verzamelproces vind ik belangrijk. Instagram of Pinterest zijn vergif op dat vlak. Je ziet snapshots van sexy hoekjes, maar bijna nooit een totaalbeeld, laat staan het maakproces achter zo'n extreem gepolijste interieur. Het effect daarvan zie ik steeds meer in mijn praktijk. Ik moet klanten vaak aanmoedigen om hun 'insta-ambities' naar beneden bij te stellen. Als je vraagt welke oriëntatie hun woning heeft, weten ze het vaak niet. Maar ze hebben wel vijf verschillende moodboards met gouden kranten en terrazzotegels voor hun keuken.”

GROENE KOTERIJEN

De rijwoning heeft geen typische stadstuin, wel drie patio's die als lichtrijke rustpunten dienen. “Een eigen tuin mis ik niet. Dat dogma is trouwens niet meer van deze tijd. Tuinen zijn vaak groene koterijen waar niets mee gedaan wordt, behalve dan een trampoline en een opblaaszwembad in stationeren. Ik heb de kwaliteit van een beperkte buitenruimte leren inzien: net zo rustgevend, maar wel een pak minder onderhoudsintensief.”

Sinds een jaar hebben Jao en zijn partner Jeroen een speelse bordercolleie en die wil natuurlijk méér ruimte, maar dan gaan ze naar het parkje in de buurt. “We denken nog te vaak dat de publieke ruimte ons te weinig comfort of rust zal bieden. Dat individualistische kantje blijkt hardnekkig bij de Belgen. Steden moeten daarom nog meer inzetten op een openbare ruimte die groen en onthard is. Een mooi voorbeeld is New York: op elke vierkante meter gebeurt daar iets. Het kleinste braakliggende terrein vormen ze om tot een charmant stukje groen. Het zou mooi zijn mochten wij onze openbare ruimte op een gelijkaardige manier opeisen. Het zou wonen in de stad een pak aantrekkelijker maken. Als klanten een pand op het platteland willen kopen en mijn mening vragen, vind ik er geen doekjes om: wonen *in the middle of nowhere* zal nooit écht duurzaam zijn.”

BIO

Jao Smet (45) woont en werkt in Sint-Niklaas / hij is oprichter van architectenbureau IO Architecten en doceert architectuurontwerp en expressie aan KU Leuven, campus Gent.